

Záradék:

Az ítélet 2023. szeptember 05.
napján jogerőre emelkedett.
Budapest, 2023. szeptember 19. nap.
dr. Magyar Viktória s.k.
bírószági titkár

Az eljáró bíróság: Budapest Környéki Törvényszék
Az ügy száma: 21.P.20.188/2023/10.

A felperes: MBH Bank Nyrt. (1056 Budapest, Váci u. 38.)

A felperes képviselője: F [redacted] Ügyvédi Iroda ([redacted])
[redacted]
iroda vezető ügyvéd),

Az I. r.alperes:

A II. r.alperes:

Alperesek képviselője: 1000. számú Ügyvédi Iroda (1034 Budapest, Zápor utca 23. fszt.
2., ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd)

A per tárgya: szerződés érvényessé nyilvánítása és egyéb

I t é l e t e t:

A bíróság a peres felek között 2007. október 19. napján megkötött 303/0 5/07 számú, és dr. Rokolya Gábor közjegyző által [redacted] számon közokiratba foglalt, és 2013. november 22-én jogerős bírósági ítélettel semmissé nyilvánított deviza alapú kölcsönszerződést akként nyilvánítja érvényessé, hogy abból mellőz minden, az árfolyamváltozásra és annak kockázatára, továbbá azt az alperesekre telepítő rendelkezést, az árfolyamkockázatot nem a fogyasztó alperesek viselik, az alól teljes mértékben mentesülnek.

Az érvényessé nyilvánítás körében a Szerződés 1.3. pontjában, a 4.6. pontjában, a 8.3. pontjában a Magyar Nemzeti Bank hivatalos CHF/HUF deviza árfolyamán szövegrészt rendel feltüntetni a Hitelező által alkalmazott és Hirdetményében megjelentetett hitelkonverziós vételi, illetve eladási árfolyam helyett. jav. 2023.07.22.

s.k.

Dr. Szigeti Krisztina

bíró

Megállapítja, hogy az alpereseknek a felperes felé fennálló egyetemleges tartozása (t [redacted] z [redacted]) forint tőke és [redacted] forint késedelmi kamat. jav. 2023. 07.18.

Dr. Szigeti Krisztina s.k. bíró

A per során bírói teljesítési letétbe helyezett 1.790.777,- (egymillió-hétszázkilencvenezer-hétszázhetvenhét) forintból a bíróság az ítélet jogerőre emelkedését követően kiutalni rendeli a felperes részére a [redacted] er [redacted] y) forint késedelmi kamatot, a fennmaradó [redacted] m) forintot tőketartozás címén rendeli kiutalni.

Az így fennmaradó ( )
( ) forint tőke és annak 4,69 %-os (négyegész hatvankilenc század százalékos)
ügyleti kamata megfizetésére a bíróság az alperesek egyetemlegesen kötelezi az ítélet jogerőre
emelkedését követő hónap 10. napjától 2030. január 17. napjáig, havi egyenlő részletekben.

Ezt meghaladóan a felperesi keresetet elutasítja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek
egyetemlegesen + 30,- Ft (egyvenhárom forint) per-) Ft ( ) forint perköltséget.

jav. 2023. 07.18.

Dr. Szigeti Krisztina s.k. bíró

Ezt meghaladóan a felek költségeiket maguk viselik.

Az alperesek illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt Ft ( )
száz forint) fellebbezési illetékből a felperes 44,- Ft-ot (egyminio-tizenötezer-
négyven forintot), míg az alperesek egyetemlegesen 44,- Ft-ot ( )
forintot) kötelesek a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú
illetékbeveteti számjára a határozat jogerőre emelkedésének napjától számított 60 napon belül megfizetni.
jav. 2023. 07.22.

Dr. Szigeti Krisztina s.k. bíró

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 (tizenöt) napon belül fellebbezésnek van helye,
melyet a jelen bírósághoz elektronikusan lehet benyújtani a Fővárosi Ítéltáblához címezve.

A bíróság tájékoztatja a feleket, hogy a Pp. 73/A. § a./ pontja szerint a jogi képviselő
kötelező az Ítéltábla előtti eljárásban az ítélet, valamint az ügy érdemében hozott végzések
ellen fellebbezést (csatlakozó fellebbezést) előterjesztő fél számára.

Ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére, vagy összegére, a meg nem
fizetett illeték vagy állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik, csak az
előzetesen végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel, vagy a részletfizetés
engedélyezésével kapcsolatos, illetve a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul – és
a felek tárgyalás tartását nem kérték – a másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül
bíráhatja el. Ebben az esetben a felek közösen kérhetik, hogy a fellebbezést a másodfokú
bíróság tárgyaláson kívül bírálja el.

A másodfokú bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz, a felek bármelyikének
kérelmére azonban tárgyalást tart. Tárgyalás tartását a fellebbező fél a fellebbezésében
kérheti.

A jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata
hatálytalan.

Pártfogó ügyvéd kirendelése iránti kérelmet a fellebbező fél a lakóhelye szerinti
Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat Jogi Segítségnyújtó Osztály (Pest megyében: 1082
Budapest, Kisfaludy utca 9.) előtt terjeszthető elő.

Indokolás

- [1] A bíróság a peres felek nyilatkozatai, az alperesek személyes előadása, a Pesti Központi
Kerületi Bíróság 20.P.86.065/2013 számú peres eljárás iratai, a becsatolt szerződés,
kölcsonkérelem, elszámolások, kimutatás, a meghallgatott [REDACTED] tanú
vallomása és a per egyéb adatai alapján az alábbi tényállást állapította meg:

- [2] Az alperesek [REDACTED] és hitelközvetítő cége útján kerültek kapcsolatba a felperesi jogelőddel. Az alperesek a szerződés aláírásáig csak a közvetítővel tárgyaltak, vele töltötték ki a hitelkérelmet is. A kérelemhez a bank nem bocsátott a közvetítő rendelkezésére további dokumentumokat.
- [3] A kölcsönkérelmet az alperesek 2007. szeptember 18-án írták alá. Annak 9. oldalának utolsó bekezdése tartalmazza azt a nyilatkozatot, miszerint büntetőjogi felelősségük tudatában kijelentik és aláírásukkal igazolják, hogy a felperesi jogelődtől kért kölcsönre vonatkozó, Általános Szerződési Feltételek és az Üzletszabályzat egy példányát – a lakáscélú hitelekre vonatkozó Indikatív Ajánlat nyomtatvánnyal együtt – átvették. A nyilatkozat azt is tartalmazta, hogy tudomásul vették, hogy amennyiben a felperesi jogelőddel kölcsönszerződést kötnek, úgy az ÁSZF-ben és az ÜSZ-ban foglalt feltételek a szerződés részévé válnak.
- [4] A kölcsönkérelem 9. oldalának utolsó bekezdésében azt is nyilatkozták alperesek, hogy a bank felvilágosítását – amely szerint a devizában kért kölcsön vonatkozásában az árfolyamváltozásból eredően a kölcsön adóságának árfolyamkockázata keletkezik – megértették és tudomásul veszik. Kijelentették, hogy a bankkal szemben sem az érfolyamkockázatból eredő, sem az árfolyamkockázatokra vonatkozó tájékoztatással összefüggően követeléssel nem lépnek fel.
- [5] A peres felek 2007. október 19. napján közokiratba foglalt kölcsönszerződést kötöttek, annak alapján a felperesi szervezeti jogelőd 187.037 svájci frank (CHF) kölcsönt nyújtott az alpereseknek, amely 25.000.000 forintnak felelt meg. Ebből az alperesek visszafizették a 1.2.pontban megjelölt, a CIB Banknál fennálló 7.658.000.- forintnak megfelelő deviza alapú kölcsöntartozást, a fentmaradó összeget szabadfelhasználású kölcsönként ingatlanunk befejező munkálataira költötték.
- [6] A szerződés 1.3. pontja értelmében a kölcsön folyósítása úgy történt, hogy a deviza összeget a hitelező felperes a folyósítás napján érvényes, a hitelező által alkalmazott és hirdetményben megjelölt hitelkonverziós vételi árfolyamon forintra váltotta át és a forint összeget utalta ki alperesek számára.
- [7] A kölcsön célhoz nem kötött, azaz szabadfelhasználású volt, futamideje 264 hónap, az induló törlesztőrészlet 1.333,32 CHF, az induló ügyleti kamat mértéke 6,15 %, a THM 6,84 %. A felek 3.1. pont értelmében a kölcsönt devizaalapú türelmi idős kölcsönszerződésnek minősítették, a türelmi idő alatt a folyósított kölcsönösszeg után kizárólag kamat és kezelési költség fizetése történik. A 3.3. pont szerint 6 hónapi kamatperiódust állapítottak meg, és változatlan feltételek esetén kamat címén visszafizetendő összeget 160.652,98 CHF-ben határozták meg. Kezelési költséget a 3.4. pont szerint a felperes jogelődje nem kötött ki.
- [8] A kölcsön biztosítékaul a felek jelzálog szerződést is kötöttek, amelyet a kölcsönszerződéssel egy okiratba foglaltak. A zálogjog az alperesek tulajdonát képező [REDACTED] hrsz. alatt felvett, természetben [REDACTED] szám alatti ingatlant terhelte.
- [9] A szerződés 3.2. pontja szerint "a kölcsön árfolyamkockázatával kapcsolatban az adós kijelenti, hogy az erre vonatkozó, hitelező által részére nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő árfolyamkockázattal tisztában van. Jelen szerződés aláírásával adós tudomásul veszi, hogy

ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelenti továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette, és a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta."

- [10] 3.5. pont szerint a Hitelező a Kölcsön ügyleti kamatlábát az egyes kamatperiódusok fordulónapján jogosult egyoldalúan megváltoztatni, amennyiben az egybeesik a kamatperiódus váltással. A módosított kamatmérték meg kell egyezzen az érintett fordulónapokon érvényes, a Hitelező lakossági jelzáloghitelek esetén alkalmazott kondíciókra vonatkozó Hirdetményében (továbbiakban: Hirdetmény) jelen hiteltípusra közzétett mértékkel. A Hitelező az ügyleti kamatnak az Adós számára kedvezőtlen változtatására azonban kizárólag az alábbi feltételek valamelyikének beállta esetén jogosult:
- a tőke- és pénzügyi kamatlábak emelkedése,
  - a Hitelező forrásköltségeinek a növekedése,
  - az éven túli lejáratú állampapírok hozamának emelkedése,
  - a jegybanki alapkamat emelkedése,
  - a bankközi hitelkamatok emelkedése.
- [11] A 3.6. pont azt tartalmazza, hogy a Kölcsön teljes hiteldíj mutatója (THM): 6.84%, azaz hat egész nyolcvannégy század százalék, melynek meghatározása az aktuális feltételek, illetve a hatályos jogszabályok figyelembevételével, a forintban teljesítendő fizetések alapul vételével történt és a feltételek változása esetén e mutató mértéke módosulhat. A fizetések Kölcsön devizaneméről forintra történő átszámítása körében a Hitelező a 2007., azaz kettőezer-hetedik év október hónap 18., azaz tizennyolcadik napján érvényes hitelkonverziós vételi és eladási árfolyamát vette figyelembe. A teljes hiteldíj mutató értéke nem tükrözi sem a Kölcsön kamatkockázatát, sem pedig annak árfolyamkockázatát. A teljes hiteldíj mutató számítása során nem került figyelembevételre e kölcsönszerződés közjegyzői okiratba foglalása miatt felmerült közjegyzői díj, továbbá az ingatlanfedezetre vonatkozóan megkötendő vagyonbiztosítási díj.
- [12] A 4.6. pont értelmében a Kölcsön törlesztése úgy történik, hogy a Hitelező esedékességkor, az Adós felhatalmazása, illetve beszámítási joga alapján a jelen szerződésből eredő mindenkori esedékessé vált követelése erejéig megterhelí az Adós nála [REDACTED] nevében vezetett [REDACTED] számú forint lakossági bankszámláját az esedékes törlesztés, illetve a törlesztő részlet esedékességi napján érvényes és a vonatkozó devizanemre Hitelező által meghatározott hitelkonverziós eladási árfolyamán átszámolt forint ellenértékével. A törlesztés, illetve a törlesztő részlet forint ellenértékének az Adós lakossági bankszámláján jelen szerződés 1.4.4. pontjában foglalt napon rendelkezésre kell állnia.
- [13] Az Adós e szerződés aláírásával felhatalmazza a Hitelezőt, hogy a fizetendő esedékes követelésekkel az Adós a Hitelezőnél vezetett bármely lakossági bankszámláját — az Adós külön rendelkezése nélkül — minden más fizetési megbízást megelőzően megterhelje. Amennyiben az ily módon megterhelendő lakossági bankszámla devizaneme nem forint, úgy a Hitelező a hitel törlesztéséhez szükséges deviza összeget az adott napon érvényes számlakonverziós vételi árfolyamon forintra átváltja, majd az előbbi bekezdésben meghatározottak szerint hiteltörlesztésre elszámolja.
- [14] A szerződés 4.7. pontja úgy rendelkezik, hogy a Hitelező az egyes törlesztő részletek késedelmes teljesítése esetén (mind a meg nem fizetett tőkertartozás után, mind a meg nem fizetett ügyleti kamat után), azok esedékessé válásától számítottan a késedelem időtartamára

késedelmi kamatot jogosult felszámítani. A késedelmi kamat mértéke a meg nem fizetett tőketartozás után jelen szerződésben rögzített ügyleti kamaton felül a Hitelező Hirdetményében meghatározott mértékű kamat. Minden egyéb lejárt követelés esetében a késedelem időpontjában érvényes, a Hitelező Hirdetményében meghatározott mértékű késedelmi kamat kerül felszámításra. A késedelmi kamat a késedelmes tartozás megfizetésekor esedékes.

- [15] A 6.1. pontban a felek úgy rendelkeztek, hogy a Hitelező, mint zálogjogosultjává a kölcsönszerződés biztosítására a jelen okirat II. részében foglalt zálogszerződés szerint önálló zálogjogot alapítanak az ott megjelölt ingatlanon.
- Az Adós kötelezi magát, hogy a biztosítékul szolgáló ingatlanára vagyonszámvetést köt vagy kötött a Zálogkötelezettel, amelyben a Hitelezőt nevezi meg engedményesnek. Az Adós vállalja, hogy ha már a jelen szerződés megkötésekor a biztosítékul lekötött ingatlan biztosítására szerződéssel rendelkezik, úgy a kár bekövetkezése esetén járó kártérítés összegét ezúton a Hitelezőre engedményezi és az engedményezés tényéről a biztosítót haladéktalanul értesíti vagy kezdeményezi a biztosítási szerződése olyan értelmű módosítását, amely szerint a Hitelező válik a biztosítási szerződés engedményezettjévé. Az Adósnak gondoskodnia kell arról, hogy a kölcsön futamideje alatt a biztosítási jogviszony folyamatosan fennálljon, valamint a biztosítási szerződést a Hitelező hozzájárulása nélkül nem módosíthatja és nem szüntetheti meg. Ezen előírások megszegése bármely biztosítási szerződés vonatkozásában súlyos szerződésszegésnek minősül.
- [16] A II.1. pont értelmében a felek a kölcsön, valamint annak járulékai erejéig ingatlant terhelő önálló zálogjogot alapítottak a Hitelező javára az adósok ingatlanára, egyben meghatározták a kölcsön járulékait, amely állt az ügyleti kamatból, késedelem esetében a mindenkori ügyleti kamatláb plusz a Hitelező késedelem időpontjában érvényes Hirdetményében meghatározott mértékű késedelmi kamatból, valamint a zálogjoggal biztosított követelés és a zálogjog érvényesítésének költségeire fedezetül szolgáló, a kölcsöntőke 20%-ára (Hús százaléka), mint jogérvényesítési költségbiztosítékból.
- A Hitelező kikötötte azt is, hogy amennyiben a futamidő és a kamatperiódus nem egyezik 6, azaz hat havi kamatperiódusonként egyoldalúan változtatható.
- [17] A III. rész tartalmazta a záró rendelkezéseket. Ennek 2. pontja (1) bekezdésének értelmében a kölcsön árfolyamkockázattal kapcsolatban az adós kijelenti, hogy az erre vonatkozó, hitelező által részére nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő árfolyamkockázattal tisztában van. Jelen szerződés aláírásával adós tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelenti továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette, és a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta. Az 5. pont szerint a szerződő felek megállapítják, hogy a hitelező valamennyi szerződő fél részére a jelen szerződés aláírását megelőzően kellő időben ismertette az Üzletszabályzatot, és az Általános Szerződési Feltételeket. Az adós kijelenti továbbá, hogy a hitelező jelenleg érvényes Üzletszabályzatát, az Általános Szerződési Feltételeket és Hirdetményét megismerte és magára nézve kötelezőnek elfogadta.
- [18] A felek a szerződés III.7. pontjában úgy rendelkeztek, hogy a Hitelező Üzletszabályzatának és Általános Szerződési Feltételeinek, valamint Hirdetményének mindenkori, az e kölcsönszerződés fennállása alatt bekövetkező módosulásai a Hirdetmény vonatkozásában minden külön jogcselekmény nélkül, az Üzletszabályzat és az Általános Szerződési

Feltételek vonatkozásában akkor válnak jelen szerződés részévé, ha annak tartalmát az Adós, a Zálogkötelezett kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Ráutaló magatartással történő elfogadásnak tekintik a felek, ha az érintett fél a megváltozott Üzletszabályzattal és az Általános Szerződési Feltételekkel szemben az írásbeli közlésétől számított 15, azaz tizenöt napon belül kifogást írásban a Hitelező felé nem tesz.

- [19] A közokiratba foglalt szerződést 2007. október 19-én az eljáró közjegyzőhelyettes a felperesi jogelőd épületében, egy úgy nevezett tárgyalóteremben az alpereseknek felolvasta, akik azt a közjegyző jelenlétében írták alá. Ekkor csak az alperesek, a közjegyzőhelyettes és a felperesi jogelőd két felhatalmazott alkalmazottja voltak jelen.
- [20] Ezt követően az I. r. alperes a felperesi jogelőd épületében egy másik helyiségbe ment át, megnyitotta a teljesítésre szolgáló számlát, és különböző okiratokat írt alá, köztük a "Tájékoztatás külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól" elnevezésű dokumentumot. Ezen okiratot II. r. alperes nem írta alá.
- [21] A tájékoztató az alábbiakat tartalmazza:
„A bank ezúton szeretné felhívni a figyelmet arra, hogy a devizában történő finanszírozás választásával élvezheti a választott devizapiac annak előnyeit ugyanakkor viseli annak kockázatait is a kölcsön szerződés megkötésével ön tudomásul veszi, hogy a bank a folyósított kölcsön összege a választott devizanemben tartja nyilván és ön arra vállal kötelezettséget, hogy a kölcsönt az ön által választott külföldi devizában fizeti vissza
- [22] A felperesi jogelőd az alperesek részére 2007. október 27-én 17.342.001,- Ft-ot, 2007. november 8-án 7.658.000,- Ft-ot folyósított.
- [23] A perbeli szerződés nem szűnt meg, azt a felperes nem mondta fel, a futamidő 2030. január 17-én jár le.
- [24] A Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt az alperesek, mint felperesek 8.P.86.065/2013. számon keresetet indítottak a jelen per felperesével létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2013. november 22-én kelt 43.Pf.636.623/2013/4. számú ítéletével megállapította, hogy a felek közötti kölcsönszerződés semmis, mert az a szerződés megkötésekor hatályos régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) és d) pontjába ütközik.
- [25] A jogerős ítélet kifejtette, hogy az árfolyamrés költség, amelynek a szerződésben szerepelnie kell, de ez a perbeli szerződés esetében elmaradt, ez pedig a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti érvénytelenséget okozott. Helytállónak találta a 213. § (1) bekezdés d) pontja szerinti érvénytelenséget is, mivel a 3.5. pontban felsorolt és egyoldalú szerződésmódosításra alapot adó feltételek nem felelnek meg a fogyasztóvédelmi rendelkezéseknek.
- [26] A jelen per felperesi jogelődjé az adósokkal a DH1 és DH2 törvény szerint nem számolt el, a tisztességtelenül felszámolt összegeket nem mutatta ki.
- [27] Az alperesek a szerződéses futamidő alatt 2007-2008 évben megfizetettek 3.325.108.-, 2009-ben 3.500.709.-, 2010-ben 2.954.607.-, 2011-ben 3.698.934.-, 2012-ben 3.398.934.-, 2013-ban 299.010.- és 2014-ben 1.969.- forintot, mindösszesen 17.179.271.- forintot.

- [28] Az alperesek 2014-ben fizettek be utoljára törlesztőrészletet, a teljesítésre szolgáló számlát megszüntették. A jogerős ítéletet követően több alkalommal írásban kérték a felperesi jogelődöt, hogy számoljanak el, közöljenek adatokat, ez nem történt meg. A perben a felek többször egyezségi tárgyalást folytattak, amely nem vezetett eredményre.
- [29] A per során bírói letétbe 1.790.777,- forintot teljesítettek az alperesek egyetemlegesen.
- [30] A bíróság az eljárás során bekövetkezett többszörös szervezeti jogutódlásokat megállapította, a jogutód felperesek perbeléptek.
- [31] A jelen bíróság 2021. június 22. napján 21.P.20.506/2020/25. számú ítéletével az érvénytelenség jogkövetkezményeit levonta. A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2023. január 31. napján kelt 10.Gf.40.322/2022/3. számú végzésével az ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [32] **Felperes** módosított és a megismételt eljárási szakaszban is felhívásra pontosított keresetében – a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti érvénytelenség kiküszöbölése érdekében – kérte a szerződés oly módon való érvényessé nyilvánítását, miszerint a kölcsön összege 25.000.000,- Ft-nak megfelelő, a Magyar Nemzeti Bank hivatalos HUF/CHF árfolyama alapján számított CHF összeg. Kérte a Szerződés 3.5. pontjának kihagyását, és a szerződés egyes, alább megjelölt pontjainak módosítását:
- a Szerződés 1.3. pontjának „... hogy ezen deviza összeget a Hitelező a folyósítás napján érvényes, a Hitelező által alkalmazott és Hirdetményében megjelentetett hitelkonverziós vételi árfolyamon forintra átváltja ...” része helyére a „... **hogy ezen deviza összeget a Magyar Nemzeti Bank hivatalos CHF/HUF deviza árfolyamán forintra átváltja ...**” rész kerüljön,
  - a Szerződés 4.6. pontja úgy módosuljon, hogy „A Kölcsön törlesztése úgy történik, hogy a Hitelező esedékességgkor, az Adós felhatalmazása, illetve beszámítási joga alapján a jelen szerződésből eredő mindenkori esedékessé vált követelése erejéig megterheli az Adós nála [REDACTED] számú forint lakossági bankszámláját az esedékes törlesztés, illetve a törlesztő részlet esedékességi napján érvényes és a vonatkozó devizanemre **a Magyar Nemzeti Bank által meghatározott hivatalos CHF/HUF deviza árfolyamán** átszámolt forint ellenértékével. A törlesztés, illetve a törlesztő részlet forint ellenértékének az Adós lakossági bankszámláján jelen szerződés 1.4.4. pontjában foglalt napon rendelkezésre kell állnia. Az Adós e szerződés aláírásával felhatalmazza a Hitelezőt, hogy a fizetendő esedékes követelésekkel az Adós a Hitelezőnél vezetett bármely lakossági bankszámláját – az Adós külön megkérdezése nélkül – minden más fizetési megbízást megelőzően megterhelje. Amennyiben az ily módon megterhelendő lakossági bankszámla devizaneme nem forint, úgy a Hitelező a hitel törlesztéséhez szükséges deviza összeget az adott napon érvényes, **a Magyar Nemzeti Bank hivatalos CHF/HUF deviza árfolyamán** forintra átváltja, majd az előbbi bekezdésben meghatározottak szerint hiteltörlesztésre elszámolja.”
  - a Szerződés 8.3. pontjának első mondata úgy módosuljon, hogy „A jelen kölcsönszerződés esetleges felmondása folytán esedékessé váló devizatartozást a felmondás napjától a tartozás fennállásáig az általa választott időpontban a Hitelező jogosult az átváltás időpontjában érvényes, **a Magyar Nemzeti Bank hivatalos CHF/HUF deviza árfolyamán** forintra átszámítani és ezen időponttól a tartozás teljes megfizetéséig azt forintban nyilvántartani és a befolyó törlesztéseket forintban elszámolni.”
- Fenntartotta a kölcsönszerződés 3.5. pontja vonatkozásában azt a kérelmét, hogy tekintse

úgy a bíróság, hogy az nem írtnak tekintendő.

Másodlagosan hatályossá nyilvánítás jogkövetkezményt kért.

Álláspontja szerint a DH2 törvény 6. § (6) bekezdése alapján nem kellett elszámolást készítenie a tisztességtelenül felszámolt összegek tekintetében.

A hatályossá nyilvánítás esetében az volt az álláspontja, hogy az eredeti szerződés feltételeit kell figyelembe venni, tehát az alperesi ellenkérelemben előadottak nem értelmezhetőek. Továbbra is kérte 40.549.463,- forint összegű fennálló tartozás megfizetésére kötelezni az alpereseket.

Hivatkozott az EuB C-705/21. számú ítélete alapján meghozott, a Kúria Gfv.VI.30.206/2023.számú határozatára, amelynek alapján jelenleg úgy tűnik, hogy az érvényessé nyilvánítás módja a 0 %-os adósi kockázatviselés lesz, azonban a bíróság 2023. június 15. napján tartott tárgyalása során jegyzőkönyvbe foglalt elszámolási szempontok szerint elszámolást 2023. július 13-ig nem készített, a tárgyalás elhalasztását kérte. A bíróság azon tájékoztatására, miszerint az egy hónapos rendelkezésre álló időre, valamint a már jelentősen elhúzódott perre tekintettel további halasztásnak nincsen helye, úgy nyilatkozott, hogy az alperesek által 2023. június 15-én benyújtott és megküldött kimutatást nem vitatja. Perköltségigénye volt.

- [33] **Az alperesek** a megismételt eljárásban is fenntartották korábbi védekezésüket, így elsődlegesen a per megszüntetését kérték arra tekintettel, hogy a szerződés a DH törvények hatálya alá tartoznak, azonban a felek közötti elszámolás nem történt meg, ez pedig akadálya a jelen eljárásnak. Érdemben a kereset elutasítását kérték és a felperesnek perköltségükben történő marasztalását.

Az eredeti állapot helyreállítása, mint érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazása ellen tiltakoztak, a hatályossá nyilvánítás ellen nem. Az érvényessé nyilvánítás körében tiltakoztak az eredeti feltételek változatlan alkalmazása ellen. A jogerős, érvénytelenséget megállapító ítélet által meghatározott érvénytelenségi okokon túl hivatkoztak továbbiakra is: a régi Ptk. 4.§ (1) és (4) bekezdései, 205. § (3) bekezdés, 234.§ (1) bek., 209.§ (1) és (4) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése, 237.§ (1), (2) és (4) bekezdése, régi Hpt. 210.§ (1) és (2) bekezdése, 203.§ (6) és (7) bekezdése szerint fennálló tisztességtelen feltételekre és érvénytelenségi okokra, a Kúria 2/2014. Polgári Jogegységi Határozata és BH2020.151. sz. eseti döntése, az Európai Közösségek Tanácsa 1993. április 5.-én kelt 93/13 számú Irányelvének 3. cikk (1) bekezdése, 5-8. cikk, a mellékletének 1. i) pontja alapján. Hivatkoztak az EuB C-154/15., C-307/15., C-51/17, C-308/15., C-703/17., C-750/18. számú egyesített ügyben kifejtett érvekre.

Álláspontjuk szerint a korábbi ítéletben kimondott érvénytelenségi okokon túl, vagyis a vételi és eladási árfolyam alkalmazásán, valamint az egyoldalú kamatemelés lehetőségét biztosító rendelkezéseken túlmenően, további tisztességtelen szerződési feltételeket is tartalmaz, így a szerződés 3.2. pontja, amelyből 12 hónap türelmi idő; a 3.6. pontjának „A kölcsön teljes hiteldíj mutatója (THM): 6,84%, azaz hat egész nyolcvannégy század százalék” szövegrésze; a 4.6. pontjának „A törlesztőrészlet esedékessége napján érvényes, és a vonatkozó devizanemre átszámított forint ellenértékével” szövegrésze; a 4.7. pontjának „A késedelmi kamat mértéke a hitelező hirdeteményében meghatározott mértékű kamat” szövegrésze. Tisztességtelennek tartották továbbá a szerződés 6.1. pontjának „A hitelezőt nevezik meg engedményesnek” szövegrészt is. Külön hivatkoztak az árfolyamkockázat feltárásának hiányára, illetve nem megfelelő voltára. Állították, hogy ezzel a teljes szerződés megdől, másodlagosan pedig az érvénytelen feltételek kihagyását kérték, még a hatályossá nyilvánítás és elszámolás esetében is.

Hivatkoztak arra is, hogy türelmi idő konstrukció gazdasági hatását, vagyis egy évig a tőke nem csökken a törlesztő részletek megfizetése mellett sem, és a CHF árfolyam változása

erre hogyan hat ki, nem ismertette a felperesi jogelőd, pedig ez lényeges körülmény. Számításuk szerint 21.111 CHF-el kell így többet fizetniük, mint a türelmi idő nélkül.

A korábbi jogerős ítélet értelmében a THM nem lehet valós, mert a felmerült költségek elszámolása szükséges, azonban az árfolyamrész esetében ez nem történt meg. A THM a kölcsönért fizetendő teljes terhelést tartalmazza, de kiesik belőle az árfolyamrész és a kamatemelés, akkor azt módosítani kellene.

Kifejtették, hogy a felperesnek a szerződéskötés előtt fel kellett volna tárnia valamennyi információt, amely a külföldi devizában való hosszú távú eladósodást érint. Amennyiben más társasággal együttműködve jár el ügyfelek szerzése céljából, úgy a tájékoztatást az eljáró személynek kell megtennie, annak elmaradása azonban alperes terhére esik. A tájékoztatóból mindösszesen annyi derül ki, hogyha az árfolyam változik, akkor abból árfolyamkockázat keletkezik, de azt a kölcsönkérelem már nem tisztázza, hogy az „árfolyamkockázat” fogalma valójában mit is jelent, hogy érinti alperesek fizetési kötelezettségét.

Álláspontjuk szerint a szerződés és a kölcsönkonstrukció úgynevezett „forward (jövőbeni) árfolyamból” indult ki, ahol lényeges elem a két deviza kamatkülönbsége. Felperesek csatolják a MNB szemlében megjelenő tanulmányt (carry trade). Közölnie kellett volna az általa ismert fenti összefüggéseket. Ezek az információk a szerződéses lényeges körülményeit érintik.

Csatolták a Bankszövetség perbeli időszakból, 2006. évből származó tájékoztatását, amely a fogyasztókban azt a téves képet alakítja ki, hogy a devizaalapú kölcsönök valójában kockázatmentesek, az az adósokra nézve hátrányt nem jelent.

Hivatkoztak továbbá arra is, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatot érintően a felperes szolgáltató eljárása akkor lett volna méltányos és tisztességes, ha tartalmilag olyan konkrét, makrogazdasági, fundamentális tényeken alapuló kockázatelemzést tartalmaz, amely a fogyasztó elé tárja a tényleges kockázatot. Ezen tartalmi elemek hiányában a nyilatkozat nem felel meg rendeltetésének, a valós kockázatot nem tárja fel, csupán a kockázat felperes részéről történő áthárításáról és egyben kockázatának kizárásáról rendelkezik (Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.22.061/2013/4.)

Előadták, hogy a késedelmi kamat mértéke a szerződés lényeges feltétele, azt a felek szerződésének tartalmaznia kellett volna. Nem elégíti ki a jogszabályi követelményeket, ha a késedelmi kamat mértékét a szerződés nem, csupán felperes hirdetménye tartalmazza, mert az nem szerződéses rendelkezés, csupán egyoldalú jognyilatkozat. Mindez indokolatlanul és egyoldalúan a felperes javára változtatja meg a felek közötti szerződéses egyensúlyt.

Kifejtették, hogy a szerződés 6.1. pontjának megnevezett szövegrésze azért tisztességtelen, mert a biztosítási összeg nem rendeltetészerű elszámolását írja elő. A biztosítás célja és rendeltetése az, hogy káresemény bekövetkezése esetén a károsult a vagyonában bekövetkezett kárt helyre tudja állítani. Ezzel szemben a szerződéses feltétel úgy rendelkezik, hogy a biztosítási összeg felvételére felperes jogosult, és így nem a kár helyreállítására, hanem az adósság törlesztésére fordítja.

A jogkövetkezmények tekintetében azt fejtették ki, hogy fogyasztói szerződést nem lehet úgy érvényessé nyilvánítani, hogy az tisztességtelen szerződési feltételt tartalmaz. A felperes által előterjesztett kérelmet alapvetően azért nem tartották teljesíthetőnek, mert a szerződés szerinti tartozás összegét úgy számolja át forintösszege, hogy az árfolyamkockázatot az alperesek viselik. Azt is előadták, hogy a forintkölcsönként való figyelembevétel túlmutat az érvényessé nyilvánítás körén, és az már a szerződésmódosítás fogalmkörébe tartozik.

A szerződésben írt kamatot nem tekintették tisztességtelennek, ezért az érvényessé nyilvánítással sem esik ki a szerződésből, az a feleket továbbra is köti. Az érvénytelen fogyasztói kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása kizárólag csakis azt eredményezi, hogy a bíróság mentesíti a szerződést a tisztességtelen szerződési feltételektől.

A megismételt eljárásban kimunkálták a C-705/21 EuB döntésnek szerintük megfelelő elszámolást. Kimutatták, hogy a teljesítések és az eredeti törlesztőrészleteket, az eredeti árfolyam és eredeti kamatfeltételek, majd a DH1-3 törvények előírásai szerint alkalmazandó kamatfeltételek és új törlesztő részletek figyelembe vételével 12.424.553,- Ft tőke és 763.904,- Ft kamat fennálló tartozást mutattak ki. Érvényessé nyilvánítás esetén alpereseknek ezt az összeget kell a szerződés szerinti futamidőben, kamattal és esedékességgel megfizetni. Perköltségigényük volt.

A felperes keresete az alperesek érvénytelenségi kifogása alapján részben alapos.

- [34] A jelen esetben abból kellett kiindulni, hogy a bíróság 2013. november 22-én jogerős 43.Pf.636.623/2013/4. számú ítéletével végérvényesen eldönt és a rPp. 229. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel vitássá nem tehető tény, hogy a peres felek között 2007. október 19-én létrejött deviza alapú kölcsönszerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés c) és d) pontjaiba ütközés miatt teljes egészében érvénytelen, mert a szerződés nem foglalja magában az árfolyamrést mint költséget, valamint az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó feltételek meghatározása nem felel meg a fogyasztóvédelmi rendelkezéseknek. Az érvénytelenség azt jelenti, hogy az érvénytelenségi ok meglétéig a szerződéshez nem fűződhet a felek által célzott joghatás, az érvénytelen szerződés nem köti a feleket, arra nem lehet jogosultságot és követelést alapítani, vagyis az érvénytelen szerződés a felek által célzott joghatást kizárja mindaddig, ameddig a szerződésben érvénytelenségi ok áll fenn.
- [35] A bíróság álláspontja szerint az érvénytelennek nyilvánított szerződésben már korábban feltárt érvénytelenségi okok kiküszöbölésének és a szerződés érvényessé nyilvánításának akadálya lehetnek a meglévő további tisztességtelen feltételek, amennyiben azokra az alperesek, mint fogyasztók hivatkoznak. Ezt meghaladóan a felek közötti elszámolás módjára is kihathatnak. Így a bíróság először az érvénytelenségi kifogás formájában előterjesztett további okokat vizsgálta.
- [36] Elsőként abban kellett állást foglalni, hogy a korábbi eljárásban érvénytelennek nyilvánított szerződés a DH törvények hatálya alá tartozik-e. Ennek azért volt jelentősége, mert ez utóbbi esetben – a törvényi elszámolás mellett – ha a fennálló tartozás 2015. évben meghatározásra került, az árfolyamrés és egyoldalú szerződésmódosítás érvénytelenségi okát jogszabály küszöbölte ki, és az alperesek helytállóan érvelhettek azzal, hogy az elszámolás a jelen per megindításának előfeltétele.
- [37] A bíróság osztotta a felperes azon álláspontját, hogy a 2014. évi XL. törvény (DH2) 6. § (6) bekezdése a jelen konkrét pert kiveszi a hatálya alól. A törvény indokolása ugyanis vannak azonban olyan esetek, amikor a törvény respektálja a már meghozott ítéleteket, és az abban foglaltakat nem kívánja mintegy felülírni a törvény szabályaival. Így abban az esetben, amikor a bíróság a szerződés egészének érvénytelenségét állapította meg, és azt nem nyilvánította érvényessé, illetve a határozathozatalig terjedő időre hatályossá, a pénzügyi intézménynek nem kell teljesítenie az elszámolási kötelezettségét. Így maga a DH2 törvény szerinti elszámolási kötelezettség nem állt fenn a felperes terhére. Ez viszont azt is jelentette, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményének levonására külön pert is indíthatott, de azt is, hogy a bíróságnak mérlegelési jogköre volt arra, hogy kiküszöböli-e az érvénytelenségi okot, vagy a szerződést hatályossá nyilvánítja, és mindezek körében milyen feltételekkel számol el a felek között. Az irreverzibilis kölcsön jogügylet esetében a 2007-ben átvett kölcsönösszeg felhasználására és a kamatfizetés, mint a szerződés lényeges elemére tekintettel az eredeti állapot helyreállítására nem volt lehetőség.

I./ Az alperesek érvénytelenségi kifogásai

- [38] A szerződéskötés időpontjában hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 4. § (1) és (4) bekezdése kimondja, hogy a polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni.
Ha ez a törvény szigorúbb követelményt nem támaszt, a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki sem hivatkozhat. Aki maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a másik fél felróható magatartására hivatkozhat.
- [39] A Ptk. 205.§ (3) bekezdése szerint a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és figyelemmel kell lenniük egymás jogos érdekeire. A szerződéskötést megelőzően is tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről.
- [40] A Ptk.209.§ (1) és (4) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. A tisztességtelen szerződési feltételre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre. A (2) bekezdés szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.
- [41] A Ptk. 209/A.§ (2) bekezdése szerint fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.
- [42] A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 210. § (1) és (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a pénzügyi intézmény pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződést csak írásban vagy minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirat formájában köthet. Az írásban kötött szerződés egy eredeti példányát a pénzügyi intézmény köteles az ügyfélnek átadni.
A pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződésben egyértelműen meg kell határozni a kamatot, díjat és minden egyéb költséget vagy feltételt, ideértve a késedelmes teljesítés jogkövetkezményeit és a szerződést biztosító mellékkötelezettségek érvényesítésének módját, következményeit is.

A.) A szerződés türelmi idős konstrukciója és gazdasági hatása az adósok kötelezettségeire

- [43] Az alperesek sérelmezték, hogy a türelmi idős konstrukció gazdasági hatását, vagyis egy évig a tőke nem csökken a törlesztő részleték megfizetése mellett sem, és a CHF árfolyam változása erre hogyan hat ki, nem ismertette velük a felperesi jogelőd.

[44] A bíróság szerint ez a hivatkozás az árfolyamkockázati tájékoztatás része volt, ezért azt ott vizsgálta meg. Ezt meghaladó kedvezőtlen feltételek vonatkozásában álláspontja az volt, hogy a kölcsönkonstrukció jellegzetes eleme volt az, hogy a szerződés megkötését követő első évben csak kamatot fizetnek meg az alperesek a törlesztőrészletekben, ezért maga a tőketartozás nem fog csökkenni. Különösebb magyarázat nélkül is nyilvánvaló volt a szerződésből, hogy kamatot 264 hónapon, míg tőkét 252 hónapon keresztül kell megfizetni.

[45] Az induló feltételek figyelembevételével CHF-ben többletfizetési kötelezettség nem mutatkozott. Az, hogy az alperesek utóbb előnytelennek ítélték meg ezt a szerződéses konstrukciót, az tisztességtelenséghez vagy érvénytelenséghez nem vezet.

B.) A szerződés 3.2. pontja, a kölcsönkérelem 9. oldalán feltüntetett nyilatkozat és az árfolyam változásról szóló tájékoztatás

[46] A Kúria a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontjában úgy foglalt állást, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszoolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó (a továbbiakban: fogyasztó) számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen.

[47] A Ptk-nak a perbeli szerződés megkötésének idején hatályban volt 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. A (4) bekezdés szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszoolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszoolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.

[48] Kétségtelen, hogy a Ptk. 209. § (4) bekezdése ebben az időszakban még nem tartalmazta azt a szövegrészt, hogy „ha azok egyébként világosak és érthetőek”, azonban – ahogy azt a Kúria a 2/2014 PJE indoklásában kifejtette – a magyar jog egyetlen 2009. május 22-e előtti szabályából sem vezethető le, hogy a nem megfelelően átültetett Irányelv érthetőségre, világosságra vonatkozó szabályai nem alkalmazhatóak, ezért az Irányelv alapján kell a vonatkozó szabályokat értelmezni, ami a jelen esetben a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésében foglaltak figyelembe vételét és alkalmazását jelenti.

[49] A bíróság álláspontja szerint a kockázatfeltárás hiánya vagy nem megfelelő volta a szerződő feleknek a Ptk. 205. § (3) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettség körében értékelendő hiány, mulasztás, hiszen a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges

körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő deviza nyújtására irányuló szerződés esetén a szerződéskötéskor hatályos, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdései akként konkretizálták, hogy a pénzügyi intézménynek fel kellett tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolta, valamint a nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

- [50] A 6/2013. Polgári jogegységi határozat 3. pontja értelmében a pénzügyi intézményt a jogszabály alapján az árfolyamváltozás kockázatával kapcsolatosan terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kellett terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére.
- [51] A 93/13/EGK Irányelv 4. § (2) bekezdését értelmező C-186/16. számú ítéletében az Európai Unió Bírósága (EUB) is arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem tekinthető tisztességtelennek a szerződés elsődleges tárgyát meghatározó szerződési feltétel, ha azt világosan és érthetően fogalmazták meg. Az ítélet szerint az árfolyamváltozás kockázatát a fogyasztóra terhelő szerződési feltétel akkor tesz eleget az érthetőség követelményének, ha a pénzügyi intézmény megfelelő tájékoztatást ad a fogyasztónak. A tájékoztatás akkor tekinthető megfelelőnek, ha az nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthető – a fogyasztó a tájékoztatás alapján nem csupán azt ismerheti fel, hogy fennáll az árfolyamváltozás kockázata, hanem fel tudja mérni e kockázatnak a szerződésben vállalt pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit is.
- [52] Az alperesek érvénytelenségi kifogásukban kifejezetten arra hivatkoztak, hogy az árfolyam kockázatáról szóló tájékoztatás nem volt tartalmilag megfelelő, mert olyan konkrét, makrogazdasági, fundamentális tényeken alapuló kockázatelemzést nem tartalmazott, a valós kockázatot nem tárta fel, csupán a kockázat felperes részéről történő áthárításáról és egyben kockázatának kizárásáról rendelkezett. Támadták a szerződés 3.2.pontját és a kölcsönkérelem 9. oldalán szereplő nyilatkozatukat is. Hivatkoztak arra is, hogy az egy éves türelmi idő alatti árfolyamváltozás gazdasági hatásáról elmaradt tájékoztatás is ebbe a körbe tartozik. Ugyanakkor általánosan is hivatkoztak az árfolyamkockázati tájékoztatás elmaradására, illetve nem megfelelő voltára.
- [53] Az elsőfokú bíróság az egyes nyilatkozatokat megtételül időrendjében vizsgálta. A szerződés megkötése előtt nyújtott árfolyamkockázati tájékoztatás ugyanis lehetőséget biztosít a fogyasztónak arra, hogy a megkötendő ügylet sajátosságait felmérje, deviza alapú kölcsön esetében az árfolyam változása le- és felfelé történő elmozdulásának hatását értékelhesse, vagy arról további információkat kérjen.
- [54] A perbeli esetben a felperes jogelődje olyan kölcsönkérelem nyomtatvány készített, amely előre belefoglalmaz a kérelemen túl a majdani adósok által megteendő jognyilatkozatokat. Ezeket a kérelem utolsó két oldala tartalmazza.
- [55] A bíróság álláspontja szerint az előzetes tájékoztatás megtörténtének módja, tartalma a kockázat vállalása és viselése szempontjából lényeges körülmény volt. Az alperesek azonban nem a bankfiókba mentek a kölcsön igénylése céljából, hanem hitelközvetítő cég adott számukra a kezdeti szakaszban információt. Az előkészítést ténylegesen intéző

személy idézése eredményre nem vezetett, ezért csak a felek nyilatkozatai álltak rendelkezésre. Az alperesek személyesen adták elő, hogy a kérelem aláírásakor ezekre a jognyilatkozatokra a figyelmet a közvetítő nem hívta fel, a kérelemből másolatot nem kaptak, ezért utólag sem tudták azt áttanulmányozni. Előre pedig nem kapták meg, hogy részletesen elemezhető annak tartalmát.

- [56] A felperes maga is a közvetítő meghallgatását indítványozta, azonban a konkrét cég oktatásával, dolgozóinak felkészítésével kapcsolatos nyilatkozatot nem tett, arra sem volt adat, hogy a közvetítő kihelyezendő tájékoztató anyagot kapott volna. A konkrét kockázatfeltáró nyilatkozat aláírására pedig a szerződéskötés napján került sor.
- [57] Ezt meghaladóan értékelte azt is a bíróság, hogy az elismerő nyilatkozat – eltérően a más pénzügyintézetek előzetes nyilatkozatától, amelyek a konkrét tájékoztatást is megadták magában a nyilatkozatot tartalmazó okiratban – a kockázat ismertetését és annak a fogyasztó gazdasági helyzetére vonatkozó információkat nem tartalmaz. A felperes olyan előzetes tájékoztatási anyagot, amelyet a közvetítő az alperesekkel ismertethetett, nem csatolt, arra pedig nem is hivatkozott, hogy a később aláírt tájékoztatást a közvetítő rendelkezésére bocsátotta és mint képviselőjének olyan utasítást adott, hogy azt ismertesse.
- [58] A bíróság álláspontja szerint a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése együttesen alkalmazandó, amely rendelkezések egyértelműen határozzák meg, hogy a felvilágosítás megadása és annak elismerése is írásbeliséget követel meg. A felperes ezzel szemben egy előre nyomtatott és beszerkesztett, csak a felvilágosítás megtörténtét elismerő nyilatkozatot készített, azt pedig nem dokumentálta, hogy az esetleges tájékoztatás a Hpt. 203. § (7) bekezdése szerinti tartalommal történt meg.
- [59] Mindezek körülményekből a bíróság azt a következtetést vont le, hogy alperesek vitatásával szemben a felperes nem igazolta, hogy a közvetítő – ebben a körben a bank nevében eljáró és tájékoztatásra köteles személy – a nyilatkozat alapjául szolgáló felvilágosítást ténylegesen megadta. A kölcsönigénylés 9. pontja ebben a formájában kizárólag az árfolyamkockázat telepítését jelenti, amely nem meríti ki a már idézett rendelkezések szerinti követelményt.
- [60] A bíróság a szerződés megkötésének napján kizárólag az I. r. alperes által aláírt tényleges kockázatfeltárást tartalmazó és annak megismerését is magában foglaló nyilatkozatot együtt vizsgálta a kölcsönszerződéssel. A kialakult bírói gyakorlat szerint, ha legalább a szerződéssel egyidőben kapja meg a fogyasztó a tájékoztatást, az más elégséges a követelmény teljesítéséhez.
- [61] A perbeli esetben a felperesi jogelőd a szerződésbe a megismerés tényét és a kockázat telepítését foglalta bele, míg külön okiratot készített magáról az árfolyam változás hatásairól. Ez utóbbi okiratot tehát vagy a szerződést megelőzően, vagy azzal együtt kellett aláírni. A szerződéskötésnél közreműködő közjegyzőhelyettes elmondta, hogy előtte az alperesek és a felperesi jogelődöt képviselő két dolgozó volt jelen, mind ahogyan azt az okirat tartalmazza. A konkrét esetre nem emlékezett, de általánosságban elmondta, hogy ilyen esetben az okirat tervezetét felolvasta, majd kinyomtatta, és azt felek aláírták. Nem tartotta valószínűnek, hogy ekkor más iratokat is aláírtak volna a felek.
- [62] Ez a nyilatkozat logikailag kapcsolódik az alperesek azon előadásához, hogy a közjegyzőhelyettes előtt csak a közokiratba foglalt szerződést írták alá, a számla megnyitása

végzett az I. r. alperes egy másik helyiségbe ment át, és ott írta alá, valószínűleg más iratokkal együtt, az árfolyamkockázati tájékoztatót. Ide nem jött vele a II. r. alperes, hanem az épületen belül, de másik helyiségben várt rá.

- [63] A bíróság az alperesek ezen előadását tényként fogadta el, hiszen a felperes sem vitatta, másrészt nincsen egyéb logikus magyarázata annak, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatón miért nem szerepel a II. r. alperes aláírása. Amennyiben a közokirattal egyidőben, vagy azt megelőzően került volna sor az aláírásra, az az együttes jelenlét miatt megtörtént volna. Ebből pedig csak az a következtetés vonható le, hogy az I. r. alperes a szerződés aláírását követően, tehát utólag írta alá a nyilatkozatot, míg a II. r. alperes egyáltalán nem írta alá.
- [64] Mivel a felperes jogelődje egyáltalán nem adott az árfolyamkockázatról felvilágosítást a II. r. alperesnek, az I. r. alperes pedig a szerződés aláírását követően írt alá ilyen nyilatkozatot, a kölcsönrel járó árfolyamkockázat a szerződéskötéskor nem volt ismert számukra, annak meglétét, valóságosságát, esetleges korlátozott voltát fel sem mérhették.
- [65] A szerződéskötés után adott, ezért nem megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatást, valamint ebből következően a szerződés 3.2. pontját a bíróság tisztességtelennek és ennek következtében a szerződést – az elszámolásra is kiható – további okból is érvénytelennek tekintette.

C.) A szerződés 3.6. pontjának „A kölcsön teljes hiteldíj mutatója (THM): 6,84%, azaz hat egész nyolcvannégy század százalék” része érvénytelensége

- [66] A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja értelmében semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést.
- [67] Az alperesek álláspontja szerint a korábbi jogerős ítélet értelmében a THM nem lehet valós, mert a felmerült költségeket, a kölcsönért fizetendő teljes terhelést tartalmaznia kell, de ez nem valósult meg. Ebből azt a következtetést vonták le, hogy az egész szerződés érvénytelen.
- [68] Az elsőfokú bíróság nem osztotta ezt az álláspontot. A szerződés adataiból egyértelműen és kétséget kizáró módon kitűnik, hogy annak 3.6. pontjában a felperesi jogelőd megjelölte a 6,84 % THM-t. A bíróság a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjának rendelkezését értelmezve, arra a megállapításra jutott, hogy a jogalkotó a semmisség jogkövetkezményeit arra az esetre tartotta fenn, ha a kölcsönszerződés egyáltalán nem tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíj mutatót. A semmisség jogkövetkezményei arra az esetre nem alkalmazhatók viszont, ha a THM éves százalékos mértéke megjelölésre került ugyan, de az nem felel meg a szerződés tényleges költségeinek. A hivatkozott jogszabályhely nem ad választ arra, hogy milyen következménye van annak, ha a kölcsönszerződés nem a valóságnak megfelelően tartalmazza a THM-t, ezért a bíróság a szerződés érvénytelenségét az alperesek által megjelölt ezen ok alapján nem állapította meg.

D.) A szerződés 4.6. pontjának „A törlesztőrészlet esedékessége napján érvényes, és a vonatkozó devizanemre átszámított forint ellenértékével” része

[69] Az alperesek a rendelkezést olyannak tekintették, ahol a forward árfolyam a jövőbeni árfolyam, melyet matematikai képlet alapján határoznak meg, és ahol kiindulópont a két deviza kamatkülönbsége. A forward árfolyamot vélt jövőbeni árfolyamként értékelték, amely hosszú távon felemésztí a vélt kamatnyereséget. Ebből következően álláspontjuk az volt, hogy a felperesi jogelődnek közölnie kellett volna az általa ismert fenti összefüggéseket, mert ezek a szerződéskötéskor a felperes által ismert, de alperesek részére át nem adott információk a szerződés lényeges körülményeit érintik.

[70] A bíróság nem osztotta ezt az álláspontot. Arra helyesen hivatkoztak az alperesek, hogy egy jövőbeli árfolyam szerint kell majd teljesíteniük, és az eltérhet a szerződés megkötésekoritól. Azonban a deviza alapú kölcsönök esetében a kölcsönkonstrukció eleve azon alapul, hogy eltér a kirovó és lerovó pénznem. Ebből következően átváltásuk aránya adja az árfolyamot, amelynek változása átlagos esetben mindkét féltől független, jellemzően gazdasági hatások eredménye. Az átlagosan tájékozott fogyasztó is képes az MNB árfolyamokat devizafajtánként megismerni és a napról napra változó árfolyamuk a forinthez képest köztudomású tény. Annak pedig a felek szerződésének tisztességessége szempontjából nem volt jelentősége, hogy a hitelező milyen vélt vagy valós nyereséget kívánt elérni, illetve tervezhető volt-e a hitelező számára az árfolyam változása és erről adott-e információt az alpereseknek, vagy sem.

E.) A szerződés 4.7. pontjának „A késedelmi kamat mértéke a hitelező hirdetményében meghatározott mértékű kamat” szövegrész érvénytelensége

[71] A Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdése értelmében a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

[72] A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja kimondja, hogy semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét.

[73] Az alperesek a késedelmi kamat mértékét is a szerződés lényeges feltételének tekintették, ezért álláspontjuk az volt, hogy annak mértékét a felek szerződésének tartalmaznia kellett volna. Nem elégíti ki az említett jogszabályi követelményeket, ha a késedelmi kamat mértékét a szerződés nem, csupán felperes hirdetménye tartalmazza, hiszen az nem szerződéses rendelkezés, csupán egyoldalú jognyilatkozat. Felperes tehát a szerződés e rendelkezéseiből adódóan egyoldalúan jogosult alperesek kötelezettségének mértékét megváltoztatni. Mindez indokolatlanul és egyoldalúan a felperes javára változtatja meg a felek közötti szerződéses egyensúlyt.

[74] A felek szerződésének 4.7. pontja határozza meg, hogy a meg nem fizetett törlesztőrészletek, ezen belül a tőkerész és az ügyleti kamatrész után is, késedelmi kamatot jogosult felszámítani. Annak mértékét azonban úgy határozta meg, hogy az ügyleti kamaton felül a Hirdetményben meghatározott mértékű késedelmi kamat kerül felszámításra. Ez a rendelkezés azonban nem felel meg a fogyasztói szerződésekre vonatkozó speciális szabálynak, amely azt mondja ki, hogy a szerződésnek tartalmaznia kell a kamatokat éves %-os mértékben. A kamatok kifejezés magában foglalja az ügyleti és a késedelmi kamatot is.

- [75] Nem vitásan a felperesi jogelőd több szerződéses feltételt az ÜSZ-ban, illetve az ÁSZF-ben határozott meg, amelyek a Ptk. 205/A. §-a alapján általános szerződési feltételeknek minősülnek.
- [76] A felperesi jogelőd 2007. augusztus 21-től hatályos Üzletszabályzatának 13. pontja a késedelmi kamat fogalmát akként határozza meg, hogy az az esedékességkor vissza nem fizetett kölesön után az ügyfél által a kikötött kamat és azon felül az esedékességkor fizetendő további, jogszabályban, illetve a bank hirdetményében meghatározott kamat. A 13.3. pont azt tartalmazza, hogy az ügyfél bármely fizetési kötelezettsége bármely okból történő nem teljesítése, vagy késedelmes teljesítése esetén késedelmi kamatot köteles fizetni. A bank által az egyes ügylettípusoknál felszámított késedelmi kamat mindenkor mértékét a Hirdetmény tartalmazza. Meghirdetett késedelmi kamat hiányában a jogszabályban meghatározott mérték az irányadó. A Hirdetmény tekintetében a 13.4. pont – többek között – úgy rendelkezik, hogy az a konkrét termékhez, szolgáltatáshoz kapcsolódó ÁSZF elválaszthatatlan része. A 2007. augusztus 10-től hatályos ÁSZF megismételte a késedelmi kamat fogalmát az 1.2. pontban, de annak mértékét nem határozta meg és más részletező szabályt sem ad a késedelmi kamatról. Így annak mértékét kizárólag a Hirdetmény tartalmazta.
- [77] A bíróság annak vizsgálata során, hogy a Hirdetmény tekinthető-e általános szerződési feltételnek, abból indult ki, hogy más bankok (például az Erste, az MKB, a K&H, a Raiffeisen, az OTP, stb.) az egyedi szerződésben határozzák meg a késedelmi kamat mértékét, szemben a felperesi jogelőddel. Ez a megoldás tehát eltért az általánosan használttól, amelyre a felperesi jogelődnek a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése alapján külön fel kellett volna hívni az alperesek figyelmét és azt külön, a figyelemfelhívó tájékoztatást követően kifejezetten el kellett volna fogadtatni. Ilyen dokumentációt a perben a felperes nem csatolt, de arra adat sem merült fel.
- [78] Azt is figyelembe vette a bíróság, hogy a szerződéses feltételnek - de a fogyasztói szerződések esetében kiemelten - világosnak, egyértelműnek és átláthatónak kell lennie. Ezt a követelményt nem elégíti ki, hogy a késedelmi kamat egyik összetevője az egyedi szerződésben, míg másik eleme többszörös utalással egy, a bank által bármikor, korlátozás nélkül, a szerződő fél bármiféle elfogadó nyilatkozata vagy ráutaló magatartása nélkül megváltoztatható dokumentumban határozza meg.
- [79] Azt is értékelte a bíróság, hogy az egyedi szerződés III. 5. pontja szerint az alperesekkel kizárólag az ÜSZ és az ÁSZF került ismertetésre, a Hirdetmény nem. Így nincsen arra adat, hogy az alperesek annak tartalmát a szerződéskötéskor vagy azt megelőzően kellő időben megismerték, szemben az előre megfogalmazott, a Hirdetmény megismerésére vonatkozó nyilatkozattal.
- [80] Mindezen tényeket a bíróság úgy értékelte, hogy a felperesi jogelőd nem közölte az alperesekkel, hogy külön okiratokban és elemenként határozza meg a késedelem esetére fizetendő további kamat mértékét, erről nem tájékoztatta őket és külön nem fogadtatta el ezt a feltételt velük. Ilyen külön figyelemfelhívás nélkül a lényeges szerződési feltételnek egyértelmű és nélkülözi az átláthatóságot is, hiszen három okiratban le lehet éke fel a rá vonatkozó rendelkezések, és mindegyik tartalmaz olyan szabályt, amelyik a másik kettőben nem szerepel. Ebből következően a Hirdetmény késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezései nem váltak a szerződés részévé, helyette a Ptk. késedelmi kamatra vonatkozó 301. § (2)

bekezdésének szubszidiárius rendelkezései az irányadók.

F.) A szerződés 6.1. pontjának „A hitelezőt nevezik meg engedményesnek” szövegrésze

- [81] A szerződés 6.1. pontjának megnevezett szövegrészét az alperesek azért tartották tisztességtelennek, mert a biztosítási összeg nem rendeltetésszerű elszámolását írja elő. A biztosítás célja és rendeltetése az, hogy káresemény bekövetkezése esetén a károsult a vagyonában bekövetkezett kárt helyre tudja állítani. Ezzel szemben a szerződésnek ez a feltétele úgy rendelkezik, hogy a biztosítási összeg felvételére a felperes jogosult. Felperes azonban a kifizetett összeget nem a kár helyreállítására, hanem az adósság törlesztésére fordítja.
- [82] Az alperesi érveléssel szemben a bíróság azt vette figyelembe, hogy a biztosítási szerződésben a felperes kedvezményezett jelölésére azért került sor, mert abban az esetben, ha a biztosítási esemény bekövetkezik és a biztosított vagyontárgy értéke csökken vagy megsemmisül, úgy a felperes elesett volna az által nyújtott kölcsön fedezetétől. A biztosítási összeg tehát a felperes vonatkozásában mintegy a fedezeti ingatlan helyébe lép. A kölcsönszerződés megkötésének időpontjában hatályos Ptk. 260. § (3) bekezdése értelmében a zálogtárgy elpusztulásának pótlására szolgáló biztosítási összeg a zálogtárgy helyébe lép (BH2016.308.) Figyelemmel arra, hogy jogszabályi rendelkezés alapján a hitelező zálogjogosultat a biztosítási összeg megilleti, és a biztosítási szerződés kedvezményezettjekénti megjelölés is ezt szolgálja, a feltétel nem minősül tisztességtelennek.

II./ A felperes által kiküszöbölni, illetve kihagyni kért szövegrészek

- [83] A felperes koncepciója az volt, hogy – bár az érvénytelenséget kimondó ítélet meghozatalát követően megalkotott DH1 tv. hatályában a jelen perbeli szerződésre nem terjed ki – annak rendelkezései kiküszöbölik az árfolyamrész alkalmazásával előállott érvénytelenséget, valamint az egyoldalú kamatváltoztatás érvénytelenségi okát is orvosolja. Ennek folytán kérte az érvénytelenség kiküszöbölését oly módon, hogy a szerződés 3.5. pontját mellőzze a bíróság, hiszen az az egyoldalú kamatváltoztatást jelenti, míg azokban a pontokban, ahol árfolyamot jelölt meg, ott a Magyar Nemzeti Bank hivatalos CHF/HUF deviza árfolyamának alkalmazását, vagyis a szerződésben való feltüntetését kérte.
- [84] Az alperesek minden elszámolásukban és maga a felperes is az általa a per korábbi szakaszában benyújtott kimutatásaiban folyamatosan az MNB középárfolyamot alkalmazta. Bár a felek jogviszonyára nem volt alkalmazandó a DH1. törvény, a felek nyilatkozataikban és kimutatásaikban az árfolyamrész érvénytelenségi ok orvoslására ezt a módszert találták megfelelőnek, azt figyelembe vették. A bíróság a felperes jogalakító keresete ezen részének tehát helyt adott.
- [85] A szerződés 3.5 pontját azonban nem mellőzte a bíróság, mert a forintosítással nem érintett szerződés esetében a felperes a kamatváltoztatást nem egyoldalúan határozta meg, a szerződésben meghatározott szempontok átláthatóak, objektívek és világosak. Ebben a körben tehát a jogalakító kereset nem foghatott helyt.
- [86] A Magyar Nemzeti Bank hivatalos CHF/HUF deviza középárfolyamát alkalmazta a bíróság a folyósítástól a döntéshozatal időpontjáig történő elszámolási szakaszban. Ugyanakkor kiemeli a bíróság, hogy a C-705/21 számú EuB döntés értelmében az alperesek

árfolyamkockázatot nem viselnek, ezért az elszámolás devizában történő levezetése formális, mert tényleges árfolyamváltás nem vehető figyelembe.

III./ Érvényessé nyilvánítás

- [87] A szerződés érvénytelenségének elsődleges következménye az, hogy az ilyen ügyletnek nincs kötelemkeletkeztető hatálya, joghatás kiváltására nem alkalmas. Az rPtk. 198. § (1) bekezdése kötelező erővel mondja ki, hogy az érvénytelen szerződés nem hoz létre kötelezettséget a szolgáltatás teljesítésére, illetve jogosultságot a szolgáltatás követelésére. Az érvénytelenség általános jogkövetkezménye tehát az, hogy az ilyen szerződéshez nem fűződhetnek a felek által célzott joghatások.
- [88] A konkrét jogkövetkezmények levonása szempontjából az rPtk. 237. § (1) és (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy az érvénytelen szerződés esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani. Ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet nem lehet visszaállítani, a bíróság a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítja. Az érvénytelen szerződést érvényessé lehet nyilvánítani, ha az érvénytelenség oka - különösen uzsorás szerződés, a felek szolgáltatásainak feltűnő aránytalansága esetén az aránytalan előny kiküszöbölésével - megszüntethető. Ezekben az esetekben rendelkezni kell az esetleg ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás visszatérítéséről.
- [89] Az rPtk-nak az 1977. évi IV. törvénnyel történt novelláris módosítás 1978. március 1-jével történt hatályba lépése óta azonban a szerződés érvényessé nyilvánítását az eredeti állapot helyreállításával egyenrangú jogkövetkezményként fogalmazza meg. Erre utal a Ptk. 237. § (2) bekezdés második mondatában a „különösen” szóhasználat is, amely a felsorolást példálózó jellegűvé teszi. Olyan esetben, amikor elvileg mind az eredeti állapot helyreállítása, mind pedig a szerződés érvényessé nyilvánítása alkalmazható megoldás a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy az érvénytelenség melyik jogkövetkezményét választja; a bíróságnak azt kell elsősorban vizsgálnia, hogy van-e mód a szerződés érvényessé tételére és amennyiben ennek a jogi feltételei fennállnak, a szerződés hibáját orvosolja. Az eredeti állapot helyreállítása csak dolog tulajdonának átruházására irányuló szerződések esetén lehetséges, amelyek jellegüknél fogva mindig reverzibilisek.
- [90] Azon szolgáltatások esetében, amelyek irreverzibilis szolgáltatásokat tartalmaznak, az eredeti állapot helyreállítása fogalmilag kizárt. Ilyenek többek között a kölcsönszerződések, amely típusú a felek szerződése is. Az érvénytelenség jogkövetkezményei levonásánál ismételtelen meg kell teremteni a felek szolgáltatásainak és ellenszolgáltatásainak azt az egyensúlyát, amely a szerződéskötéskor is fennállt. A bíróságnak tehát arra kell törekednie, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek rendezése során egyik fél se kerüljön a másikkal szemben aránytalanul kedvezőbb, illetve méltánytalanul súlyosabb vagyoni helyzetbe, más szóval meg kell akadályozni bármelyik fél jogalap nélküli gazdagodását.
- [91] Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről rendelkező 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pontja akként rendelkezik, hogy ha az érvénytelenség oka kiküszöbölhető vagy utóbb megszűnt a bíróság az érvénytelen szerződést a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal érvényessé nyilváníthatja.
- [92] E mellett az Európai Uniónak a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, a Tanács 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelve (a továbbiakban: fogyasztói irányelv), valamint az EuB kapcsolódó joggyakorlata is irányadó a

jelen perben, hiszen nem vitásan a felperesek fogyasztóként kötötték meg a szerződést.

- [93] A 6/2013. polgári jogegységi határozat 4. pontja kimondja, hogy ha a bíróság a szerződés érvénytelenségét állapítja meg - a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereset (vizontkereset) esetén, feltéve, hogy az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, vagy utóbb megszűnt - a bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie. Az érvényessé nyilvánítást akkor mellőzhette volna a bíróság, ha az ellen mindkét fél tiltakozik, ez nem állt fent a perben.
- [94] Az alperesek érvénytelenségi kifogásai közül megalapozott volt az árfolyamkockázat mellőzésére, a késedelmi kamatnak az rPtk. 301. § (2) bekezdésétől eltérő mértékére vonatkozó kifogások. A felperes maga kérte az egyoldalú ügyleti kamatváltoztatásra lehetőséget adó szerződéses kikötés mellőzését. Ezt meghaladóan irányadó volt a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2013. november 22-én kelt 43.Pf.636.623/2013/4. számú ítéletével megváltoztatott és jogerőre emelkedett Pesti Központi Kerületi Bíróság 8.P.86.065/2013/3. számú ítélete.
- [95] A szerződés tárgya tekintetében az árfolyamkockázatra vonatkozó írásbeli tájékoztatás elmaradása vagy nem megfelelő volta a főkötelelem tisztességtelenségét eredményezi, amelynek jogkövetkezménye a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján a feltétel semmissége. Jelen esetben a bíróságnak figyelemmel kellett lennie a korábbi jogerős ítéletre, amely az egész szerződés érvénytelenségét mondta ki, amely kötötte a jelen bíróságot is.
- [96] A bíróság az érvénytelenség okát a Ptk. 237. § (2) bekezdése és a 6/2013. polgári jogegységi határozat 4. pontja alapján úgy küszöbölte ki, hogy meghatározta azt az árfolyam felső korlátot, amely mértéig a felperesnek az árfolyamváltozásból eredő kockázatot viselnie kellett. Ez a C-705/21 számú EuB döntés értelmében 0 mértékű volt, tehát az alpereseknek az árfolyamkockázatot nem kellett viselniük. Így a szerződés érvénytelenségét eredményező egyensúlyhiányt azzal állította helyre és az érvénytelenséget úgy küszöbölte ki, hogy a törlesztőrészletek vonatkozásában a szerződéskötés kori MNB középárfolyam szerint, ahogy azt a felperes megjelölte a jelen peres szakaszban előterjesztett nyilatkozatában, számolt el. Erre az árfolyamkockázat viselésének hiánya mellett azért volt szükség, mert a szerződés jellegadó tulajdonsága a deviza alapúság volt.

III./ Elszámolás

- [97] Az rPp. 163. § (2) bekezdése értelmében a bíróság az ellenfél beismerése, mindkét fél egyező, vagy az egyik félnek az ellenfél által bírói felhívás (141. § (2) bekezdése) ellenére kétségbe nem vont előadása folytán valónak fogadhat el tényeket, ha azok tekintetében kételye nem merült fel. A 163. § (1) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett bizonyítást rendel el.
- [98] E rendelkezések értelmében a peres felek feladata az, hogy peranyag szolgáltatási kötelezettségüknek tegyenek eleget, a bizonyítékaikat felkutassák, összegyűjtsék és azt a bíróság rendelkezésére bocsássák. A bizonyítás tárgya a per eldöntése szempontjából jelentős, azaz releváns tény, amelyeket bizonyítandó tényeket nevez a jogelmelet.
- [99] Ugyanakkor a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása nem minden esetben igényel bizonyítást, lehetőséget ad az rPp. 163. § (2) és (3) bekezdése arra, hogy a bíróság bizonyos tényeket valónak fogadjon el. Ilyen az ellenfél beismerése, valamint a felek egyező előadása.

A beismerés a peres félnek a bíróság előtt tett az a kijelentése arról, hogy az ellenérdekű fél részéről állított tények valóságát elfogadja.

- [100] Az idézett jogszabályi rendelkezések azért bírnak jelentőséggel a per eldöntése szempontjából, mivel a korábbi jogerős ítélet alapján már nem képezte vita tárgyát, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés érvénytelen, azonban az igen, hogy a felek között el kell számolni.
- [101] Az EUB a C-705/21. számú ítéletében megerősítette azt a korábbi gyakorlatát, hogy a fogyasztói irányelv 6. cikke (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha a nemzeti bíróság megállapítja a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő tisztességtelen feltétel semmisségét, e bíróság nem egészítheti ki a szerződést e feltétel tartalmának módosításával (C-705/21. 38. pont, 2020. november 25-i Banca B. ítélet, C-269/19, EU:C:2020:954, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, 2015. január 21-i, Unicaja Banco et Caixabank ítélet, C-482/13, C-484/13, C-485/13 és C-487/13, EU:C:2015:21, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) a fogyasztói irányelv 7. cikke által elérni kívánt hosszú távú, az ilyen szerződésekben foglalt tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetésére irányuló cél elérése érdekében (C-705/21. 40. pont, lásd ebben az értelemben: 2020. március 3-i Gómez del Moral Guasch ítélet, C-125/18, EU:C:2020:138, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- [102] Az EUB ezért kimondta, hogy a nemzeti bíróság nem orvosolhatja a szerződésnek az abban szereplő valamely kikötés tisztességtelen jellegéből eredő érvénytelenségét oly módon, hogy az érvényessé nyilvánítás mellett módosítja annak pénznemét és az említett szerződésben rögzített kamatlábat, vagy maximálja e deviza árfolyamát (C-705/21. 41. pont, C-212/20. 69. pont, 2021. április 29-i Bank BPH ítélet, C-19/20, 68. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Pontosítva eddigi gyakorlatát kimondta azt is, hogy ha a felek vonatkozásában nem lehet helyreállítani azt az állapotot, amelyben akkor lettek volna, ha e szerződést nem kötötték volna meg, a tagállami bíróságnak feladata gondoskodni arról, hogy a fogyasztó végső soron abba a helyzetbe kerüljön, amelyben akkor lett volna, ha a tisztességtelennek ítélt feltétel soha nem létezett volna (C-705/21. 47. pont, 2022. március 31-i Lombard Lizing ítélet, C-472/20, EU:C:2022:242, 57. pont). Ezért a nemzeti bíróság jogosult többek között arra, hogy a fogyasztó érdekeit védelemben részesítse azáltal, hogy visszatéríteti neki azokat az összegeket, amelyeket a hitelező a tisztességtelennek ítélt feltétel alapján szedett be, azzal, hogy e visszatérítés a jogalap nélküli gazdagodás jogcímén történik (C-705/21. 48. pont, lásd ebben az értelemben: C-472/20. 58. pont).
- [103] A Kúria a Gfv.VI.30.206/2023/2. számú végzésében arra az álláspontra jutott, hogy az irányelv nem szabályozza az átláthatóság hiánya miatti érvénytelenség jogkövetkezményeit, azaz e területen nincs uniós szabályozás, ami eleve fogalmilag kizárja egy ilyen jogviszony esetén egyrészt egy uniós jogi rendelkezés közvetlen hatályának érvényesülését, továbbá a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott, csak ütköző jogi helyzetek esetére alkalmazható elsőbbség (elsődelegesség) [1964. július 15-i Costa kontra E.N.E.L. ítélet, 6-64, EU:C:1964:66, majd a Lisszaboni Szerződéshez csatolt 17. Nyilatkozat az uniós jog elsőbbségéről: az Unió joga elsőbbséget élvez a tagállamok nemzeti jogával szemben], és a Simmenthal-elv alkalmazását [1978. március 9-i Simmenthal ítélet, 106/77, EU:C:1978:49: a nemzeti bíróság általi eltekintés a közösségi (ma: uniós) joggal ellentétes törvény alkalmazásától].
- [104] A jogkövetkezmények levonása tekintetében az irányelv a tagállami jogok eltérő

megoldásainak ad teret, amit igazol, hogy az EuB szerint is e tekintetben a tagállami jog rendelkezéseiből kell kiindulni (C-705/21. 47. pont, C-472/20. 53. pont, 2018. február 22-i ERSTE Bank Hungary végzés, C-126/17, EU:C:2018:107, 38. pont). A jogkövetkezmények levonása tekintetében – a fentebb bemutatottak szerint – egyfajta von Colson elv [1984. április 10-i Von Colson és Kamann ítélet, 14/83, EU:C:1984:153: a nemzeti bíróság feladata, hogy a közösségi (ma: uniós) jog követelményeinek megfelelően értelmezze és alkalmazza az irányelv alkalmazása céljából hozott törvényt minden olyan intézkedés során, amikor nemzeti joga mérlegelési jogkört biztosít számára], továbbá az egyenértékűség és tényleges érvényesülés elveivel módosított terjedelmű tagállami eljárási autonómia elv adja meg a tagállami jog uniós jog fényében való értelmezésének kereteit.

- [105] A jelen bíróságnak az EuB döntésekben kifejtett elvek szerint az érvénytelenséget oly módon kellett kiküszöbölnie, hogy egyrészt a szóban forgó feltételek ne jelentsenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, másrészt értékelni azt, hogy az érintett szerződés ezen tisztességtelen feltételek kihagyásával is fennmaradhat-e (C-472/20. 53. pont, C-126/17. 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- [106] A megismételt eljárásban a bíróság a másodfokú bíróság iránymutatása szerint nyilatkozattételre hívta fel a feleket az elszámolás körében. A felperes 5. sorszámú beadványában már hivatkozott a C-705/21 számú EuB döntésre és az abban foglalt iránymutatásra. A felperesi oldalon bekövetkezett jogutódlás pedig már lezajlott a nyilatkozat megtételének időpontjában, 2023. június 8-án. Ehhez képest a bíróság további részletes tájékoztatást adott a 2023. június 15-én tartott tárgyaláson az elszámolás levezetése körében. A felperes azonban sem a szóban megadott 2023. július 3. napjáig, sem a következő tárgyaláson 2023. július 13-án nem tett eleget a felhívásnak, saját számítását nem vezette le.
- [107] Ezzel szemben az alperesek 2023. június 15-én elszámolást nyújtottak be, amelyben figyelembe vették az EUB C-705/21. számú ítéletében kifejtett szempontokat. Ezt a bíróság megküldte ugyanazon napon a felperesnek, a jegyzőkönyvi felhívás szerint pedig arra vonatkozóan is nyilatkozattételre hívta fel, amelyet a felperes nem tett meg.
- [108] A bíróság az utolsó tárgyaláson megnyilatkoztatta a felperest az alperesi elszámolásra. A felperes az abban foglaltak vitató nyilatkozatot nem tett, így a bíróság az alperesi elszámolást vette ítélete alapjául.
- [109] Az alperesek a teljes futamidőre a szerződéskötés kori MNB HUF/CHF középárfolyamot alkalmazták, a felperesi keresettel azonos módon, így a jelen bíróság azt elfogadta. A felperes nem vitatta az elszámolásban megjelölt, időszakosan változó ügyleti kamat mértékeket sem, valamint az forintban történt összegkimutatást sem, így a bíróság azokat szintén elfogadta döntése alapjául.
- [110] Mindezek alapján a bíróság meghatározta a fel nem mondott szerződés alapján még fennálló tőke és kamattartozás mértékét forint összegben, az érvényesített ügyleti kamat mértékét is. Figyelembe vette, hogy a szerződés futamideje 2030. január 17-én jár le, ehhez igazodóan rendelkezett az addig felmerülő ügyleti kamatot és tőketartozást magában foglaló, egyenlő mértékű törlesztőrészekben való teljesítésről. Ennek pontos meghatározása azonban a

felperes feladata, amelynek közléséig az alperesek késedelembe nem eshetnek. Az érvényessé nyilvánítás mellett ugyanis a bíróságnak az eddigi teljesítéseket el kellett számolnia, ami szükségszerűen kihatott a még teljesítendő tartozásra és annak törlesztőrészletei mértékére.

[111] Mivel az alpereseknek olyan helyzetbe kellett kerülniük az EuB döntésekben kifejtett és az Irányelvben megfogalmazott elvárások alapján, mintha az érvénytelen részek terhet nem jelentenek számukra, ez egyben azt is jelentette, hogy a futamidőt érintetlenül kellett hagyni. Ebből pedig az is következik, hogy az alperesek az érvényessé nyilvánításkor még fennálló tartozásukat az eredeti futamidő alatt kötelesek megfizetni.

[112] A bíróság az ítéletével a per időszaka alatt az alperesek által teljesítési letétbe helyett összegeket is elszámolta az rPtk. 293. §-a alapján. Maguk az alperesek mutattak ki ,- Ft kamattartozást. Ezt az összeget a bíróság levonta a letétként kezelt összegből, míg a fennmaradó ,- Ft-ot – egyéb járulékos költség hiányában – a tőketartozás csökkentésére használta fel. Az így megmaradó tőketartozás az az összeg, amelyet a felperesnek – az ugyancsak nem vitatott 4,69 %-os ügyleti kamattal együtt a futamidő hátralévő részére el kell osztania.

IV./ Egyéb rendelkezések

[113] A bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányát az alábbiak szerint határozta meg: A szerződés érvényessé nyilvánítása körében a felek egybehangzó kérelmet terjesztettek elő, ebben a körben mindketten pernyertesnek tekintendők. Az elszámolás vonatkozásában viszont a felperes a még fennálló teljes tartozást 3,- Ft-ban munkálta ki. Ehhez képest az általa nem vitatott alperesi kimutatás szerint a tartozás Ft volt. Az összegszerűség körében tehát a pernyertesség-pervesztesség aránya 32 % - 68 % volt, a felperesre terhesebben.

A Ft után számítandó, a 32/3002. (VIII. 22.) Korm. rend. 3. § (1) és (2) bekezdés szerinti ügyvédi munkadíj 1,- Ft, a 57,- Ft után számítandó ügyvédi munkadíj pedig 57,- Ft. A kettő különbözete 56,- Ft, amelynek Áfával növelt összege 56,- Ft.

[114] A felperes megfizette az 1. forintos elsőfokú eljárási illetéket, így abból 32 % mértéket az alperesek megtéríteni lennének kötelesek. Azonban az alperesek fellebbezése teljes terjedelmében eredményre vezetett, amely révén a felperes lenne köteles a másodfokú szakaszban meghatározott, áfával növelt ügyvédi díjat megtéríteni az alperesek részére, a felperes pedig maga köteles viselni a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi költségét. Mindezekre tekintettel a bíróság úgy határozott, hogy az elsőfokú eljárásban a jogi képvisellel felmerült ügyvédi munkadíjat a pernyertesség-pervesztesség arányában megosztotta a felek között és a különbözethez mutatózó többlet megfizetésére kötelezte a felperest, míg a további (illeték és másodfokú ügyvédi munkadíjak) egymást kiegyenlítik, ezért azokat a felek maguk viselik, ugyancsak az rPp. 81. § (1) bekezdése szerint.

[115] Az ítélet elleni fellebbezés a Pp. 233. § (1) bekezdésén alapul.

Budapest Környéki Törvényszék
21. P.20.188/2023/10.

24

Dr. Szigeti Krisztina sk.
Eljáró bíró .

Hitelesikerek.hu